

ChristenUnie

Gedragcode voor vertegenwoordigers van de ChristenUnie

Ingaande per 14 juni 2008, aangepast 23 november 2019

Artikel 1 Toepassing

1. De gedragscode geldt in z'n totaliteit voor alle politieke ambtsdragers die namens de ChristenUnie actief zijn
2. De artikelen 1,2,4,5,6,10,11,12,13, van de gedragscode gelden ook voor
 - a. bestuursleden van de ChristenUnie
 - b. personen op een kandidatenlijst van de ChristenUnie, die de bevestigingsverklaring hebben ondertekend.

Artikel 2 Uitgangspunt en kernwaarden

1. Niet alle situaties zijn in regels te vatten. Maar bij de beoordeling van gedragingen van vertegenwoordigers van de ChristenUnie, geldt altijd het volgende uitgangspunt:

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie geloven in Jezus Christus als hun Heer en Verlosser. Zij aanvaarden de Bijbel als het gezaghebbende Woord van God waardoor zij zich in heel hun doen en laten willen laten leiden. Zij zijn daarop aanspreekbaar en zijn daarom bereid om hun politieke en persoonlijke gedragingen en opvattingen vanuit de Bijbel te verantwoorden. Daarbij gaat het niet slechts om enkele losse bijbelteksten of aan de Bijbel ontleende noties, maar om het geheel van de Bijbel.

2. Vervolgens zijn de volgende kernwaarden richting gevend:
 - a. **Authentiek en politiek geloofwaardig**
ChristenUnie-politici zijn politiek geloofwaardig. Dit betekent dat hun publieke gedrag niet strijdig is met de uitgangspunten van de ChristenUnie, zoals die zijn vastgelegd in de grondslag en beginselverklaring.
 - b. **Betrokken en dienstbaar**
ChristenUnie-politici zijn betrokken op en bewogen met de samenleving. Ze weten zich in dienst van God en daarmee in dienst van de samenleving geplaatst.
 - c. **Eerlijk en betrouwbaar**
ChristenUnie-politici zijn eerlijk, integer en betrouwbaar. Dit betekent dat ze, ook tot eigen schade, fouten durven te erkennen.
 - d. **Open en onafhankelijk**
ChristenUnie-politici zijn toegankelijk en ze staan open voor andere meningen. Ze zijn wat dat betreft onbevangen en ze laten zich niet leiden door persoonlijke belangen. Ook zijn ze transparant over het eigen handelen en kunnen ze dat verantwoorden.
 - e. **Deskundig en verantwoordelijk**
ChristenUnie-politici zijn deskundig, gedegen en bestuurlijk capabel. Zij hebben een groot verantwoordelijkheidsgevoel en zijn vanuit hun functie alleen gericht op het maatschappelijk belang.

Artikel 3 Ambtsvervulling en nevenfuncties

1. ChristenUnie-politici dragen zorg voor een goede ambtsvervulling.

ChristenUnie

2. Zij maken eventuele nevenfuncties openbaar, waarbij ze aangeven of het een bezoldigde of een onbezoldigde nevenfunctie betreft.
3. Zij zullen geen nevenfunctie bekleden die:
 - a. zozeer verstrengd is met hun ambt dat er regelmatig raakvlakken tussen die nevenfunctie en hun ambt voorkomen, of
 - b. zoveel tijd in beslag neemt dat een goede ambtsvervulling daardoor in gevaar komt.
4. Zij onthouden zich van deelname aan besluitvorming over zaken waarbij de belangen van de betreffende nevenfunctie en die van het publieke lichaam elkaar raken.

Artikel 4 Verenigbaarheid functies

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie houden zich inzake de combinatie van functies binnen de partij en het openbaar bestuur aan de Regeling Verenigbaarheid functies.

Artikel 5 Voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling

1. Vertegenwoordigers van de ChristenUnie voorkomen bij privaat-publieke samenwerkingsrelaties bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen. Zij zorgen ervoor dat zij ook de schijn van een dergelijke bevoordeling niet tegen krijgen.
2. Zij bemoeien zich niet met de besluitvorming over de gunning van te leveren goederen of diensten, wanneer zij via een zakelijke of persoonlijke relatie betrekkingen hebben met de aanbieder daarvan.

Artikel 6 Zorgvuldig met informatie

1. Vertegenwoordigers van de ChristenUnie gaan zorgvuldig om met informatie waarover zij uit hoofde van hun functie beschikken.
2. Zij maken niet gebruik van deze informatie ten gunste van zichzelf of van hun zakelijke of persoonlijke betrekkingen.

Artikel 7 Communicatie

ChristenUnie-politici informeren geregeld de burgers, in het bijzonder de leden van de ChristenUnie en het betreffende ChristenUnie-bestuur, over de politieke ontwikkelingen, het gevoerde beleid en de ingenomen standpunten.

Artikel 8 Aannemen geschenken

ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het aannemen van diensten en geschenken. Zij laten aangenomen diensten en geschenken altijd registreren in het daartoe bestemde register van het openbare lichaam waar zij politicus zijn.

Artikel 9 Bestuurlijke uitgaven en voorzieningen

1. ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het doen van bestuurlijke uitgaven ten laste van het openbare lichaam waar zij politicus zijn.
2. Zij belasten het publieke lichaam waar zij politicus zijn alleen met hun bestuurlijke uitgaven als deze:
 - a. uit de functie voortvloeien en

ChristenUnie

- b. het belang van dat lichaam dienen en
 - c. in het maatschappelijk verkeer niet als onredelijk worden beschouwd.
3. ChristenUnie-politici gebruiken publieke eigendommen of voorzieningen niet voor privédoeleinden.

Artikel 10 Onkostenvergoedingen en declaraties

1. Vertegenwoordigers van de ChristenUnie houden zich aan de voor hen geldende regels voor onkostenvergoedingen.
2. Zij zijn terughoudend met het indienen van declaraties. Ze declareren geen kosten die niet daadwerkelijk zijn gemaakt of die reeds op een andere manier worden vergoed.

Artikel 11 Verantwoording uitgaven en declaraties

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie houden zich ten allen tijde aan de voor hen van toepassing zijnde regels betreffende verantwoording van uitgaven en declaraties. Zij dragen zorg voor een dusdanig deugdelijke en transparante administratieve afhandeling van uitgaven en declaraties, dat zij die te allen tijde kunnen verantwoorden tegenover het bestuur dat verantwoordelijk is voor het niveau waarop de betreffende politicus actief is of tegenover een door dat bestuur aangewezen expert.

Artikel 12 Vertrouwens- en integriteitskwesaties

1. De ChristenUnie kent een regeling die de wijze waarop met vertrouwens- en integriteitskwesaties wordt omgegaan, regelt.
2. In deze regeling is aangegeven hoe vertegenwoordigers van de ChristenUnie advies kunnen krijgen over het omgaan met de Gedragscode en over andere integriteitvraagstukken.

Artikel 13 Schending gedragscode

1. Wanneer er een vermoeden bestaat dat een vertegenwoordiger van de ChristenUnie handelt in strijd met wat in de Gedragscode is bepaald, spreekt het bestuur dat verantwoordelijk is voor het niveau waarop de betreffende vertegenwoordiger actief is, hem daarop aan en roept het hem daarover ter verantwoording.
2. Wanneer dit niet het gewenste resultaat oplevert, dan wel tot problemen leidt, besluit het verantwoordelijke bestuur tot het nemen van maatregelen.
3. Een dergelijk besluit wordt slechts genomen nadat het bestuur een advies heeft gevraagd als bedoeld in het vorige artikel, tweede lid.

Vastgesteld door het Uniecongres in zijn vergadering van zaterdag 23 november 2019, in het Beatrixtheater in Utrecht.

Toelichting

Algemene gedragscodes voor politici en bestuurders

Gedragscodes zijn lang niet altijd op alle onderdelen juridisch afdwingbaar. Vaak “regelen” ze zaken die op basis van de formele wetten en regels onduidelijk blijven. Of ze scherpen de wet aan. Een gedragscode is dus echt een intentiedocument. Door een gedragscode na te leven, geeft iemand aan zich ruim aan wetten en regels te willen houden om zo zijn integriteit boven iedere twijfel te verheffen.

Momenteel zijn er op de verschillende bestuurlijke niveaus gedragscodes voor “politieke ambtsdragers” in gebruik, die integriteit zaken regelen.

- *Op gemeentelijk en provinciaal niveau*
Gemeenteraden zijn verplicht om voor zichzelf, voor de wethouders en voor de burgemeester een gedragscode op te stellen. Deze verplichting volgt uit de Gemeentewet. Op provinciaal niveau geldt een vergelijkbare verplichting. Alle gemeenten en provincies kennen dus gedragscodes voor hun bestuurders en politici.
- *Op landelijk niveau*
Op landelijk niveau geldt de verplichting tot het opstellen van een gedragscode echter niet. Wel heeft de Tweede Kamer in zijn Reglement van Orde opgenomen dat kamerleden hun buitenlandse reizen op uitnodiging van derden, geschenken met een hogere waarde dan vijftig euro en de te verwachten inkomsten uit hun nevenfuncties openbaar maken. Voor ministers en staatssecretarissen geldt deze regeling overigens niet.
- *Op Europees niveau*
De Nederlandse europarlementariërs hebben in februari 2005 een (vernieuwde) financiële gedragscode opgesteld. Zij hebben ondermeer afgesproken dat zij alleen daadwerkelijk gemaakte reiskosten zullen behouden (voor reizen per auto wordt als km-kosten maximaal de opgave van ANWB/Consumentenbond gehanteerd). Ook houden de delegaties een administratie bij die ter beoordeling aan een deskundige wordt voorgelegd (zowel de administratieve verantwoording als de rapportage van de deskundige zijn openbaar). In september 2005 is het zogenaamde “Statuut van de leden van het Europees Parlement” aangenomen, dat een uniforme rechtspositie regelt voor alle Europarlementariërs. Ook zijn de ondoorzichtige ‘forfaitaire onkostenvergoedingen’ aangepast.

Vanaf 2009, wanneer het Statuut in werking treedt, geldt voor alle parlementariërs dat zij alleen daadwerkelijk gemaakte kosten kunnen declareren. De huidige Nederlandse gedragscode komt dan te vervallen.

Gedragscode voor ChristenUnie-politici

Binnen bestuurlijk Nederland bestaan er al diverse gedragscodes. Toch is niet iedere politicus of bestuurder aan dezelfde afspraken gebonden, omdat de gedragscodes nogal verschillen. Daarom is het goed om ook als partij een aantal zaken te benoemen en daarvan te zeggen: zo doen wij dat als ChristenUnie-politici, dáár zijn wij op aanspreekbaar.

- *Aansluiting bij model-gedragscode BZK, IPO en VNG*
Bij het opstellen van de gedragscode is aansluiting gezocht bij een model-gedragscode die is opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken, het Interprovinciaal overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Omdat niet alle denkbare situaties in een code genoemd kunnen worden, is in dit model gekozen voor een set “kernwaarden” en nadere, specifieke normen.

ChristenUnie

- *Aanspreekbaarheid*
De eerste kernwaarde voor ChristenUnie-politici is dat zij aanspreekbaar zijn op christelijke normen en waarden. Daarnaast staan ze open voor andere meningen en voor kritiek. Ook wanneer het gaat om het naleven van de gedragscode. Natuurlijk spreken we als leden van de ChristenUnie hier in de eerste plaats elkaar op aan. Soms is dat helaas niet voldoende. Daarom moeten we als partij hier iets mee. Een procedurevoorstel is geregeld in artikel 13 van de gedragscode.
- *Regeling vertrouwens- en integriteitskwesties*
We kunnen ons situaties voorstellen waarin een bestuur, een fractie of een individueel politicus of bestuurder de behoefte heeft om een mogelijk integriteitdilemma te bespreken met iemand buiten de eigen kring. Met iemand die in vertrouwen advies kan geven. Het is daarom goed om daartoe contactpersonen aan te stellen. De procedure wordt verder uitgewerkt in een nog op te stellen regeling.

Werking gedragscode via Bewilligingverklaring

Momenteel ondertekenen alle ChristenUnie-kandidaten voor verkiezingen de Bewilligingverklaring. Daarin bevestigen zij hun kandidatuur en beloven ze tegelijk een aantal zaken al dan niet te doen. Ook bestuursleden van de ChristenUnie dienen de Bewilligingverklaring bij de aanvaarding van hun bestuursfunctie te ondertekenen. In de (herziene) Bewilligingverklaring, verklaren vertegenwoordigers van de ChristenUnie dat zij zich gehouden weten aan de statuten, reglementen en besluiten van de ChristenUnie, waarbij deze gedragscode apart wordt genoemd.

Artikelgewijze toelichting

Artikel 1 – Geldigheid

De term 'politieke ambtsdragers' is een containerbegrip. Het betreft zowel politici in de vertegenwoordigende lichamen van de gemeenteraden, provinciale staten, waterschapsbesturen, Eerste en Tweede Kamer en Europees Parlement als voor de bestuurders op deze niveaus.

Lid 2 geeft aan dat de code ook van toepassing is op de bestuursleden op de verschillende ChristenUnie-niveaus en geeft een opsomming van de artikelen die voor hen van toepassing zijn.

Artikel 2 – Uitgangspunt en kernwaarden

In de Gedragscode voor vertegenwoordigers van de ChristenUnie is gekozen voor het noemen van een voorop gesteld uitgangspunt. Dit uitgangspunt is mede opgesteld naar aanleiding van het advies van de Commissie Representatie die in het voorjaar van 2008 een uitgebreid rapport heeft geschreven over de eisen die een politieke partij al dan niet aan de persoonlijke levenswijze van (potentiële) vertegenwoordigers heeft gesteld. Met art. 2 lid 1 wordt tot uitdrukking gebracht dat ChristenUnie-politici gekenmerkt worden door de hartelijke overtuiging dat zij hun politieke en persoonlijke doen en laten willen (laten) toetsen aan de Bijbel, zoals deze wordt verstaan in de (protestants-)christelijke traditie, historisch en wereldwijd.

Het uitgangspunt wordt gevolgd door een aantal volgende kernwaarden. Kernwaarde a regelt dat publieke gedragingen (=de levensstijl) van vertegenwoordigers van de ChristenUnie niet in strijd mogen zijn met de uitgangspunten waar de partij voor staat. De beginselverklaring dient als uitgangspunt voor de partij en haar vertegenwoordigers op elk niveau. De kernwaarden b tot en met e zijn een combinatie van de kernwaarden die in de model-gedragscode van Binnenlandse Zaken, het IPO en de VNG staan en een aantal 'kernbegrippen' die zijn geformuleerd op een congres van de Bestuurdersvereniging van onze partij (in 2003). De kernwaarden omvatten min of meer het kader waarbinnen de andere artikelen passen.

ChristenUnie

Artikel 3 – Ambtsvervulling en nevenfuncties

Het vervullen van nevenfuncties door bestuurders is in zijn algemeenheid positief te waarderen. Maar een goede functievervulling en handhaving van onpartijdigheid dienen bepalend te zijn bij de beslissing of een nevenfunctie aanvaard wordt of gehandhaafd kan blijven. Twee afwegingen zijn daarbij in ieder geval van belang:

- er mag geen verstrengeling optreden tussen het ambt en de nevenfunctie en
- de nevenfunctie mag niet leiden tot een zodanig tijdsbeslag dat daardoor het functioneren als politiek ambtsdrager in het geding komt.

De vraag blijft natuurlijk wanneer een nevenfunctie dusdanig bezwarend voor het politicus-zijn wordt, dat deze nevenfunctie zich niet met het publiek ambtsdragerschap verdraagt. Als er wel eens raakvlakken zijn, kan een politicus volstaan met een onthouding aan het besluitvormingsproces (denk bijvoorbeeld aan een raadsbesluit over subsidieverstrekking aan een stichting waaraan een raadslid nauw verbonden is). Maar als deze raakvlakken regelmatig bij dezelfde nevenfunctie voorkomen, verdient het aanbeveling om de betreffende nevenfunctie op te geven.

Uit het oogpunt van transparantie is het dus goed dat onze politici open zijn over hun nevenfuncties. Niet alleen richting een selectiecommissie of een bestuur, maar ook richting de burgers.

Artikel 4 – Verenigbaarheid functies

Artikel 4 komt min of meer uit de Bewilligingverklaring 2004 (art. 6 en 7).

In diverse wettelijke regelingen (bijv. Gemeentewet en Provinciewet) wordt al vastgelegd welke functies in ieder geval onverenigbaar zijn met de betreffende politieke functie. Controle daarop vindt plaats bij de benoeming en wie als bestuurder een functie gaat vervullen die daarmee onverenigbaar is, verliest zijn ambt.

Daarnaast is er binnen de ChristenUnie een Regeling Verenigbaarheid functies, waarin wordt gesproken over deze en andere 'onmogelijke' en 'onwenselijke' combinaties. Deze regeling is op het Uniecongres van 17 november 2007 door het Uniecongres vastgesteld. In deze regeling wordt ingegaan op de onwenselijkheid van dubbele functies:

“In meerdere opzichten zijn dubbelfuncties voor de ChristenUnie echter ongewenst:

1. Kennis en ervaring worden niet optimaal in de partij gespreid; dit is niet in overeenstemming met het streven naar een actieve basis.
2. Valt iemand onverwacht uit, dan is de schade daarvan des te groter.
3. Cumulatie van functies leidt niet zelden tot overbelasting, met schade voor gezondheid en inzet van betrokkene, wat ook zijn weerslag heeft op de ChristenUnie (dat dit ook zijn weerslag heeft voor gezin, vrienden, kerk e.d. is primair de eigen verantwoordelijkheid van de persoon in kwestie).
4. Voor de persoon in kwestie en voor kerk en samenleving is het beter als mensen van de ChristenUnie niet door de partij worden opgeslokt, maar ook in kerk en samenleving actief zijn
5. Er kunnen oneigenlijke/onzuivere elementen gaan meespelen, als mensen financieel afhankelijk geworden zijn van een cumulatie van (politieke) functies die niet als 'fulltime' bedoeld zijn.
6. Er kan belangenverstrengeling optreden als men in verschillende organen een besluit moet nemen over hetzelfde onderwerp, maar vanuit een andere verantwoordelijkheid.”

Natuurlijk blijft de nood de wet breken; als het echt onmogelijk is om de regeling te volgen, kan daar van afgeweken worden. Maar goede ambtsvervulling blijft de norm (artikel 4). Het uitoefenen van meerdere neven- en partijfuncties kan dat in gevaar brengen. Niet alleen vanwege de tijdsdruk, maar door het probleem van 'dubbele petten'. Het is denkbaar dat een verantwoordelijk bestuur een

ChristenUnie

vertegenwoordiger van de ChristenUnie hier in bepaalde situaties op wijst en een dringend beroep doet om een nevenfunctie te laten vallen.

Artikel 5 – Voorkomen van de schijn van belangenverstremgeling

Kerngedachte is dat politieke ambtsdragers het algemeen belang dienen en dat persoonlijk voordeel (al dan niet in een andere organisatie) nooit het oogmerk kan en mag zijn. Ze moeten hun taken onbevooroordeeld en objectief vervullen. Alleen al de schijn van een verstremgeling van publieke en andere (persoonlijke) belangen moet daarom worden vermeden.

Artikel 6 – Zorgvuldig met informatie

Een integer bestuurder dient zorgvuldig en correct om te gaan met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij mag geen onjuiste informatie verstrekken of relevante (niet geheime) informatie achterhouden. Ook mag hij niet ten bate van zichzelf of van derden gebruik maken van informatie die hij in de uitoefening van zijn ambt heeft verkregen. Ook mag hij geen geheime informatie verstrekken.

Integriteitrisico's met betrekking tot 'informatie' komen sneller voor, naarmate een bestuurder meerdere (politieke) functies vervult. Het is van belang dat bestuurders bij de aanvaarding van nevenfuncties zich bewust zijn van deze risico's.

Artikel 7 – Communicatie

Dit artikel komt ook uit de Bewilligingverklaring 2004 (art. 18). In de huidige Bewilligingverklaring is dit artikel 11. In lijn met transparantie en openheid, past het om deze bepaling in de gedragscode op te nemen.

Artikel 8 – Aannemen geschenken

Wanneer zij de ambtseed afleggen, beloven ChristenUnie-politici al dat zij geen giften of gunsten zullen aannemen in ruil voor een tegenprestatie. Veel openbare lichamen houden registers bij waarin bestuurders de geschenken die zij ontvangen, moeten registreren. Dat geldt dan vaak vanaf een bepaald bedrag, zodat 'kleine' geschenken' als een pen of een flesje wijn daar niet onder vallen. Los van die omstandigheid, geldt voor ChristenUnie-politici dat zij terughoudend zijn bij het aannemen van geschenken. Hierbij kunnen zij als uitgangspunt nemen dat een geschenk dat ze zelf niet zouden geven, ook niet zullen accepteren.

Wat voor geschenken geldt, geldt in zekere zin ook voor diensten. Daarbij kan gedacht worden aan uitnodigingen voor diners, excursies en evenementen. Deze diensten kunnen beïnvloedingsmiddelen zijn en daar gaan ChristenUnie-politici zorgvuldig mee om.

Artikel 9 – Bestuurlijke uitgaven en voorzieningen

De artikelen 9, 10 en 11 vormen min of meer één geheel. Artikel 9 geeft de algemene norm: ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het gebruik van publieke middelen. Artikel 10 vult nader in: als zij dat doen, dan doen ze dat (ruim) volgens de regels. Artikel 11 stelt verder: als zij dat doen, houden ze het transparant en controleerbaar.

ChristenUnie-politici zijn terughoudend met het in rekening brengen van bestuurlijke uitgaven (lid 1). Zij kijken daarbij niet alleen naar de regels, maar houden ook rekening met hoe daarover in de samenleving wordt gedacht (art. 9 lid 2 sub c). Wanneer een uitgave zowel het publieke als het privébelang van ChristenUnie-politici raakt, zullen zij geneigd zijn om deze voor hun eigen rekening te laten vallen (te denken valt aan een bestuurder die uit hoofde van zijn voorbeeldfunctie een bijdrage geeft aan een goed doel). Zij maken geen oneigenlijk gebruik van publieke middelen en voorzieningen en zij voorkomen ook de schijn daarvan (lid 3).

De grens tussen eigenlijk en oneigenlijk gebruik, is niet in algemene regels te vatten. Twee voorbeelden. Het is natuurlijk geen probleem wanneer er thuis bij de telefoon wel eens een pen van

ChristenUnie

de gemeente ligt. Maar het is niet toegestaan om overheidspersoneel in te zetten voor privé-feestjes of de technische dienst voor reparaties aan het eigen huis.

Artikel 10 – Onkostenvergoedingen en declaraties

'Normale' bestuurlijke uitgaven worden veelal gedekt door onkostenregelingen. Politici krijgen naast een bezoldiging (of 'vergoeding voor hun werkzaamheden') vaak een vaste onkostenvergoeding. Van deze vergoeding voldoen politici de kosten voor representatie, vakliteratuur en telefoon- en bureaunkosten. Soms krijgen ze de mogelijkheid om, onder voorwaarden, thuis over een computer, fax of internetaansluiting te beschikken. ChristenUnie-politici houden zich aan de regels voor zulke voorzieningen.

Bij een declaratie (lid 2) is er feitelijk sprake van 'voorfinanciering': een politicus betaalt in eerste instantie een uitgave uit eigen middelen en verzoekt vervolgens om terugbetaling. In algemene zin geldt dat deze financieringswijze zo veel mogelijk voorkomen dient te worden. Het heeft de voorkeur dat kosten direct in rekening worden gebracht bij het publieke lichaam, zonder een voorfinanciering uit de privé-gelden.

In lijn met artikel 9, zijn vertegenwoordigers van de ChristenUnie terughoudend met declaraties. Ze proberen niet het onderste uit de kan te halen en ze declareren geen kosten die niet daadwerkelijk zijn gemaakt.

Artikel 11 – Verantwoording uitgaven en declaraties

In dit artikel wordt bepaald dat het systeem van uitgaven en betalingen van declaraties en facturen controleerbaar dient te zijn. Vaak zal het zo zijn dat dit ook geëist wordt door de accountant van het overheidslichaam waar men actief is. Uit controle kan dan blijken of de uitgaven terecht zijn besteed. In 2005 stuitte de accountant van de gemeente Amsterdam op het feit dat diverse fracties tienduizenden euro's onterecht hadden uitgegeven (de Amsterdamse bonnetjesaffaire). Het leidde ertoe dat die fracties het uitgegeven geld moesten terugstorten in de gemeentekas.

De verantwoordingsplicht voor uitgaven geldt niet voor de vaste, forfaitaire 'beroepskostenvergoeding' voor Kamerleden en de forfaitaire onkostenvergoeding voor raads- en statenleden. Voor europarlementariërs ligt het anders. De Nederlandse europarlementariërs hebben een eigen gedragscode opgesteld. De ChristenUnie schaaft zich daar van harte achter (zie hierover ook de algemene toelichting op de Gedragscode) en steunt in het algemeen initiatieven die transparantie rond de aanwending van deze publieke gelden vergroten.

Artikel 12 – Vertrouwens- en integriteitskwesaties

Integriteitvraagstukken liggen vaak uiterst gevoelig, omdat ze op personen betrekking hebben. De goede naam kan ermee gemoeid zijn. Voorzichtigheid is daarom altijd geboden. Daarom is het verstandig om een instantie te hebben, bij wie vertegenwoordigers van de ChristenUnie terecht kunnen om in vertrouwen zaken te bespreken. Hoe deze instantie (of persoon) precies functioneert, zal in een aparte, integrale 'vertrouwensregeling' geregeld worden.

Artikel 13 – Schending gedragscode

Vertegenwoordigers van de ChristenUnie dienen altijd aanspreekbaar te zijn op hun gedrag. Ze staan open voor kritiek en voor correctie, ook door collega-politici of -bestuursleden. Gezamenlijk moeten vertegenwoordigers van de ChristenUnie zorgen voor een cultuur waarbinnen dit heel normaal is. Waarbij ze weten wat kan en wat niet kan. Desondanks kan het nodig zijn dat een bestuur moet ingrijpen en een politicus of bestuurslid ter verantwoording moet roepen. Vanzelfsprekend gebeurt dit op een goede manier, waarbij hoor en wederhoor wordt toegepast. Op basis van zo'n gesprek kan het bestuur nadere maatregelen nemen.

Een besluit van het bestuur ten aanzien van (laakbaar) gedrag van een vertegenwoordiger van de ChristenUnie is een vervelende kwestie. Het raakt niet alleen de betreffende persoon zelf, maar ook de partij. Daarom is zorgvuldigheid geboden.